

Beslut

efter kvalitetsgranskning av undervisning om
källkritiskt förhållningssätt – samhällskunskap och
svenska i grundskolan vid Karlsängskolan i Nora
kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av undervisning om källkritiskt förhållningssätt – samhällskunskap och svenska i grundskolan. Syftet är att granska kvaliteten i undervisningen om källkritiskt förhållningssätt till digitala och andra källor. Detta omfattar både *vad* undervisningen om källkritiskt förhållningssätt innehåller och *hur* undervisningen utformas så att eleverna ges möjlighet att utveckla sina förmågor.

I granskningen omfattar begreppet källkritiskt förhållningssätt både undervisning om *informationssökning och källkritik*. Granskningen omfattar källkritiskt förhållningssätt både till *digitala och andra källor* men med särskild uppmärksamhet på hur undervisningen möter utmaningar kopplade till digitala källor. Granskningen omfattar ämnena *samhällskunskap* och *svenska* i grundskolans årskurs 9.

De övergripande frågeställningarna är:

Samhällskunskap

- I vilken utsträckning ger undervisningen i ämnet samhällskunskap eleverna förutsättning att utveckla sin förmåga att söka information om samhället från medier, internet och andra källor och värdera deras relevans och trovärdighet?
- Hur utformas undervisningen för att eleverna ska kunna utveckla denna förmåga?

Svenska

- I vilken utsträckning ger undervisningen i ämnet svenska eleverna förutsättningar att utveckla sin förmåga att söka information från olika källor och värdera dessa?
- Hur utformas undervisningen för att eleverna ska kunna utveckla denna förmåga?

Granskningen genomförs i 30 skolor. I urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän.

Karlsängskolan är en kommunal grundskola med årskurserna 7-9 som är belägen i Nora kommun. Karlsängskolan har vid granskningstillfället 344 elever fördelat på 15 klasser. Av dessa går 117 elever i årskurs 9. Karlsängskolan leds av en rektor.

Skolinspektionen besökte Karlsängskolan den 21 och 22 mars 2018. Besöket genomfördes av Olivia Öberg och Stefanie Luthman. Intervjuer med elever i årskurs 9, lärare i samhällskunskap, lärare i svenska och rektor har genomförts.

När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport.

Skolinspektionens bedömning

Samhällskunskap

Undervisningens omfattning

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i samhällskunskap omfattar olika slags medier, deras uppbyggnad och innehåll samt mediernas roll som informationsspridare, opinionsbildare, underhållare och granskare av samhällets maktstrukturer. Det framkommer av granskningen att det finns ett arbetsområde om medier i årskurs sju som pågår under cirka fyra veckor. Exempel på medier som tas upp i undervisningen inkluderar massmedier, papperstidningar, radio och bloggar. Dessutom får eleverna på skolan i början av årskurs sju en introduktionskurs där de jobbar med frågor kring informationssökning och källkritik. Under introduktionskursen lär de sig även hur skolans hemsida är uppbyggd. Kursen löper ett par veckor och omfattar ämnena samhällskunskap och svenska. I årskurs åtta återkommer undervisning om medier i samband med arbetsområdena politik, arbetsmarknad och yrken. Frågor som rör sociala medier behandlas främst under mentorstiden.

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i samhällskunskap omfattar nyhetsvärdering och hur den kan påverka människors bilder av omvärlden samt hur olika individer och grupper framställs. Lärarna tar upp nyheter på nutidsorienteringen och pratar med eleverna om hur de kan kritiskt granska nyheter samt varför vissa nyheter är stora. Nyheter tas också upp i samband med undervisning om massmedier och politik. I någon mån behandlar undervisningen även hur olika individer, exempelvis USA:s president, och grupper, till exempel män och kvinnor, framställs i nyheterna. Falsa nyheter och hur de snabbt sprids på nätet tar lärare upp och pratar om med eleverna under mentorstiden.

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i samhällskunskap omfattar möjligheter och risker förknippade med internet och kommunikation via elektroniska medier. Granskningen visar att lärarna pratar med eleverna om vad som är bra med internet, till exempel om att man kan hitta fakta och ta reda på saker, men också om risker, till exempel näthat och risken med att lägga ut saker på nätet. Även möjligheten att kunna tjäna pengar på internet, till exempel på Instagram, tas upp i undervisningen.

Undervisningens utformning

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i samhällskunskap om källkritiskt förhållningssätt inkluderar ett varierat och brett arbetsmaterial. Detta innefattar bland annat läroböcker, tidningar, webbsidor och bloggar. När det gäller tidningar så inkluderas både dagstidningar, kvällstidningar samt lokaltidningen i undervisningen. Till viss del använder lärarna källor som upplevs som relevanta av eleverna, till exempel Aftonbladet och Expressen. Digitala källor används i mindre utsträckning eftersom det saknas datorer och tillgång till Nationalencyklopedin på nätet.

Granskningen visar att det finns en variation av arbetsmetoder i undervisningen om källkritiskt förhållningssätt. Detta innefattar bland annat genomgångar, eget arbete,

diskussionsövningar och skriftliga uppgifter. Till exempel berättar eleverna om en lektion i samhällskunskap där eleverna tillsammans med läraren tittade på en SVT-film om paradisläckan och skatteplanering, där läraren då och då pausade filmen för att föra en helklassdiskussion om filmen och där eleverna i anslutning till filmen svarade på frågor på ett papper. Eleverna anger i intervjun att det var en bra lektion där många diskussioner kom igång. Undervisningen erbjuder också möjligheter för eleverna till eget skapande, till exempel att bygga en webbsida, skriva en blogg, skriva och skicka in en insändare eller skapa en klasstidning. Undervisningen om källkritiskt förhållningssätt är återkommande och erbjuder möjlighet till repetition. Lärarna försöker också knyta an undervisningen till elevernas vardag och göra dem delaktiga, till exempel genom att jämföra medier som eleverna konsumerar med andra medier. I ett annat exempel fick eleverna diskutera möjligheten att tjäna pengar på Instagram som följt av att det fanns en *influencer* från skolan.

Svenska

Undervisningens omfattning

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i svenska omfattar informationssökning på bibliotek och på internet, i böcker och massmedier samt genom intervjuer.

Exempelvis lär sig eleverna att söka information i böcker med hjälp av innehållsförteckningen och i ordböcker med hjälp av alfabetet. Undervisning om informationssökning på webben eller på bibliotek förekommer i mindre grad. Enligt lärarna behandlas informationssökning främst i det ämnesövergripande miljötemaarbetet med eleverna i årskurs nio. I samband med detta arbete informerar lärarna eleverna att man kan hitta information på olika sätt, till exempel genom att söka information på statliga hemsidor eller genom intervjuer.

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i svenska omfattar hur man citerar och att göra källhänvisningar. Eleverna lär sig att källhänvisa och hur de ska göra referenslistor, inklusive länkar till digitala källor. Ett exempel på undervisning om källhänvisningar är en lektion där läraren låter eleverna källhänvisa till en notis eller artikel från papperstidningen Nerikes Allehanda. Undervisning om *hur* eleverna ska citera sker i mindre grad. *Vi har inte pratat så mycket hur man ska göra, bara att man ska göra*, menar en elev.

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i svenska omfattar hur man sovrar i en stor informationsmängd och prövar källors tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt. När det gäller att sovrar i en stor informationsmängd genomförs lektioner där eleverna tränar på skumläsning och lär sig om kursiverade ord och rubriker inför prov. När det gäller att pröva källors tillförlitlighet visar granskningen att eleverna bland annat lär sig att ställa frågor kring vem som har skrivit något, varför och varifrån informationen kommer. I undervisningen ingår också moment där eleverna jämför information från olika källor med ett källkritiskt förhållningssätt, t.ex. information från Wikipedia kontra läroboken eller från Greenpeace kontra Naturvårdsverket.

Undervisningens utformning

Skolinspektionen bedömer att undervisningen om källkritiskt förhållningssätt i svenska inkluderar ett varierat och brett arbetsmaterial. Detta innefattar bland annat läroböcker, tidningar, webbsidor och bloggar. En stor del av undervisningen om källkritiskt förhållningssätt genomförs med hjälp av läroboksavsnittet "Från källa till referat". Av lärarintervjun och inkommen dokumentation framgår att detta avsnitt omfattar flera olika övningar kring källkritik. En övning handlar om att eleverna får ett visst ämne, till exempel abort, dödsstraff eller skolmat, och ska hitta två artiklar som är för och två artiklar som är emot. Sedan ska eleverna lämna en värdering om vem som är mest trovärdig och varför.

Granskningen visar att det finns en variation av arbetsmetoder i undervisningen om källkritiskt förhållningssätt som bland annat omfattar genomgångar, läsning samt muntliga och skriftliga arbetsuppgifter. Granskningen visar också att lärarna arbetar mycket muntligt och skriver på tavlan. Användning av datorer sker i mindre grad. Undervisningen erbjuder möjligheter för eleverna att själva skapa information och träna på informationssökning och källkritik. Exempelvis berättar lärarna om lektioner där eleverna får söka information i ordböcker, skumläsa i gamla texter, sätta rubriker samt skapa memes och klasstidningar. Vidare visar granskningen att undervisningen är återkommande och erbjuder möjlighet till repetition, bland annat kring informationssökning i böcker. Även undervisning om citat och källhänvisningar behövs *rullande*, som en lärare uttrycker det. Lärarna försöker knyta an undervisningen till elevers vardag, till exempel genom att lärarna efterfrågar vilka nyheter eleverna läser.

Förutsättningar för samverkan och erfarenhetsutbyte

Skolinspektionen bedömer att det finns goda förutsättningar för samverkan och erfarenhetsutbyte kring undervisningen om källkritiskt förhållningssätt. Lärare i samhällskunskap träffas på ämneskonferenser två till tre gånger per termin där de delger varandra erfarenheter av sin undervisning. Lärare i svenska träffas en gång per månad på konferens för att samplanera undervisningen. Ämneskonferenser hålls vanligtvis var tredje vecka men under året har det varit färre tillfällen på grund av att skolan deltagit i läslyftet. Dessutom finns pedagogiska eftermiddagar var sjätte vecka. Samverkan över ämnena kring undervisning om källkritiskt förhållningssätt sker främst runt det ämnesövergripande miljötemaarbetet i årskurs nio. I viss mån samverkar lärarna också med mediatekansvarig som jobbar 100 procent på skolans bibliotek och som ingår i arbetslaget. Lärare som undervisar i svenska skickar ibland eleverna till mediatekansvarig för att hitta information och böcker. Enligt svensklärarna handlar samverkan med mediatekansvarig mest om böcker och andra tryckta källor, dock inte kring digitala källor.

Identifierade utvecklingsområden

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande område.

- Rektor behöver följa upp att lärarna har den kompetens som krävs för att undervisa om källkritiskt förhållningssätt samt erbjuda relevant kompetensutveckling där det behövs.

Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver följa upp att lärarna har den kompetens som krävs för att undervisa om källkritiskt förhållningssätt samt erbjuda relevant kompetensutveckling där det behövs. Detta för att kunna säkerställa att skolan erbjuder en undervisning om källkritiskt förhållningssätt som är uppdaterad och moderniserad utifrån en snabb teknikutveckling. Det framkommer av intervjuer med lärare i samhällskunskap och svenska att lärare till viss del saknar kompetens för att undervisa om hur man söker och värderar information på internet. Exempelvis berättar lärarna att de är dåligt insatta i hur personlig data och algoritmer påverkar flödet i sociala medier och vilka medier eleverna konsumerar. Bilden bekräftas av eleverna som i intervju uppger att lärarna inte har så bra koll på deras medier och att lärarna nog inte vet hur personlig data påverkar sökresultat. Det framkommer av både lärarintervjuer och rektorsintervju att rektorn inte följer upp att lärarna har den kompetens som krävs för att undervisa om källkritiskt förhållningssätt, utan att det förutsätts att lärarna har den kompetensen, menar en lärare. Rektorn har heller inte erbjudit kompetensutveckling inom detta område. En sådan kompetensutveckling efterfrågas dock av lärarna, till exempel när det rör elevernas användning av telefoner, hur eleverna tänker när de är ute på nätet, vad som dyker upp i ens flöde, om digitalisering generellt samt konkreta lektionstips för undervisning om de nya medierna. Lärarna uttrycker att de behöver kompetensutveckling för att kunna möta eleverna och eftersom samhället förändras hela tiden måste de som lärare vara ödmjuka inför att uppdraget att undervisa om källkritiskt förhållningssätt inte kommer ta slut.

1.1 Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 28 februari redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån det identifierade utvecklingsområdet.

Redogörelsen skickas via e-post, till kvalitetsgranskningarsthlm@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till

Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 400–2017:7326) i de handlingar som sänds in.

På Skolinspektionens vägnar

X Agneta Kenneberg

Beslutsfattare

Signerat av: Agneta Kenneberg

X Stefanie Luthman

Föredragande

Signerat av: Stefanie Luthman

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:

[https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--](https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/Kvalitetsgranskning/Skolinspektionen-granskar-kvaliteten/undervisning-om-kallkritik/)

[granskning/Kvalitetsgranskning/Skolinspektionen-granskar-kvaliteten/undervisning-om-kallkritik/](https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/Kvalitetsgranskning/Skolinspektionen-granskar-kvaliteten/undervisning-om-kallkritik/)

Bilaga 1 Författningsstöd för kvalitetsgranskningsprojekt Undervisning om källkritiskt förhållningssätt – samhällskunskap och svenska i grundskolan

Skollagen (2010:800)

1 kap. 4 §

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Utbildningen syftar också till att i samarbete med hemmen främja barns och elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarskännande individer och medborgare.

1 kap. 9 §

Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas.

1 kap. 11 § första stycket

För varje skolform och för fritidshemmet ska gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i denna lag. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag. Den ska också ange mål och riktlinjer för utbildningen.

2 kap. 9 §

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Det pedagogiska arbetet vid en förskoleenhet ska ledas och samordnas av en förskolechef. Dessa ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.

Rektorn och förskolechefen ska benämnas på detta sätt. Dessa benämningar ska förbehållas den som har en anställning som rektor eller förskolechef.

En ställföreträdare får utses för en rektor eller en förskolechef

2 kap. 34 §

Huvudmannen ska se till att personalen vid förskole- och skolenheterna ges möjligheter till kompetensutveckling.

Huvudmannen ska se till att förskollärare, lärare och annan personal vid förskole- och skolenheterna har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet.

3 kap. 3 §

Alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

1.1.1 10 kap. 2 §

1.1.2 Grundskolan ska ge eleverna kunskaper och värden och utveckla elevernas förmåga att tillägna sig dessa.

Utbildningen ska utformas så att den bidrar till personlig utveckling samt förbereder eleverna för aktiva livsval och ligger till grund för fortsatt utbildning.

Utbildningen ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap och ge en god grund för ett aktivt deltagande i samhällslivet.

Skolförordningen (2011:185)

5 kap 2 §

Eleverna ska genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna når de kunskapskrav som minst ska uppnås och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 (SKOLFS 2010:37, Lgr 11) Reviderad 2016. Denna läroplan, tredje upplagan, tillämpas fram till dess att den fjärde upplagan träder i kraft den 1 juli 2018 (läsåret 2018/2019).

Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag

Eleverna ska kunna orientera sig i en komplex verklighet, med ett stort informationsflöde och en snabb förändringstakt. Studiefärdigheter och metoder att tillägna sig och använda ny kunskap blir därför viktiga. Det är också nödvändigt att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska fakta och förhållanden och att inse konsekvenserna av olika alternativ.

Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper

I detta avsnitt anges bland annat att;

”Skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt. Lärarna ska sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former.”

Enligt ett av de övergripande målen ska skolan ansvara för att varje elev

- kan använda sig av ett kritiskt tänkande och självständigt formulera ståndpunkter grundade på kunskaper och etiska överväganden.

Vidare framgår i avsnittet när det gäller riktlinjer att läraren bland annat ska

- samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen.

Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

I detta avsnitt anges bland annat att elever ska ges inflytande över utbildningen och att de fortlöpande ska stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen. Ett av skolans mål är att varje elev

- successivt utövar ett allt större inflytande över sin utbildning och det inre arbetet i skolan

Vidare framgår i avsnittet när det gäller riktlinjer att läraren bland annat ska

- svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad,
- verka för att flickor och pojkar får ett lika stort inflytande över och utrymme i undervisningen,
- svara för att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer och
- tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.

Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar

I avsnittet anges bland annat att rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar exempelvis för att

- skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas,
- skolans arbetsmiljö utformas så att eleverna får tillgång till handledning, läromedel av god kvalitet och annat stöd för att kunna söka och utveckla kunskaper, t.ex. bibliotek, datorer och andra hjälpmedel och
- personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter.

Lgr 11, 5. Kursplaner, 5.15 Samhällskunskap

Syfte

Undervisningen ska ge eleverna verktyg att hantera information i vardagsliv och studier och kunskaper om hur man söker och värderar information från olika källor. Genom undervisningen ska eleverna också ges förutsättningar att utveckla kunskaper om hur man kritiskt granskar samhällsfrågor och samhällsstrukturer.

Genom undervisningen i ämnet samhällskunskap ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- söka information om samhället från medier, internet och andra källor och värdera deras relevans och trovärdighet,

Centralt innehåll

Information och kommunikation

- Mediernas roll som informationsspridare, opinionsbildare, underhållare och granskare av samhällets maktstrukturer.
- Olika slags medier, deras uppbyggnad och innehåll, till exempel en dagstidnings olika delar. Nyhetsvärdering och hur den kan påverka människors bilder av omvärlden. Hur individer och grupper framställs, till exempel utifrån kön och etnicitet.
- Möjligheter och risker förknippade med internet och kommunikation via elektroniska medier.

Lgr 11, 5. Kursplaner, 5.18 Svenska

Syfte

(...) Vidare ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om hur man söker och kritiskt värderar information från olika källor.

Genom undervisningen i ämnet svenska ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- söka information från olika källor och värdera dessa.

Centralt innehåll

Informationssökning och källkritik

- Informationssökning på bibliotek och på internet, i böcker och massmedier samt genom intervjuer.
- Hur man citerar och gör källhänvisningar.
- Hur man sovrar i en stor informationsmängd och prövar källors tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt.

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 (SKOLFS 2010:37, Lgr 11) Reviderad 2017. (obligatorisk fr.o.m. läsår 2018/2019)

Under läsåret 2017/2018 är det *möjligt* att följa den fjärde upplagan av läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 (reviderad 2017). Från och med den 1 juli 2018 (läsåret 2018/2019) är det däremot *obligatoriskt* att följa den fjärde upplagan av läroplanen. Avsnitt för att förtydliga skolans uppdrag att stärka elevernas digitala kompetens har lagts till i den fjärde upplagan (2017 års revidering). Exempelvis har i kursplanen för ämnet samhällskunskap, starkare betoning tillförts på att omfatta olika aspekter av digitala medier, till exempel hur information i digitala medier kan styras av bakomliggande programmering. I kursplanen för ämnet svenska har ett syfte för ämnet tillförts om att ge eleverna möjligheter att kommunicera i digitala miljöer med interaktiva och föränderliga texter.

Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag

”Eleverna ska kunna orientera sig och agera i en komplex verklighet, med stort informationsflöde, ökad digitalisering och snabb förändringstakt. Studiefärdigheter och metoder att tillägna sig och använda ny kunskap blir därför viktiga. Det är också nödvändigt att eleverna utvecklar sin förmåga

att kritiskt granska information, fakta och förhållanden och att inse konsekvenserna av olika alternativ.”

”Skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för hur digitaliseringen påverkar individen och samhällets utveckling. Alla elever ska ges möjlighet att utveckla sin förmåga att använda digital teknik. De ska även ges möjlighet att utveckla ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik, för att kunna se möjligheter och förstå risker samt kunna värdera information. Utbildningen ska därigenom ge eleverna förutsättningar att utveckla digital kompetens...”

Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper

Samma innehåll i denna upplaga avseende det som tas upp under motsvarande rubrik på sidan tre i författningsstödet.

En punkt har lagts till under övergripande målen där det anges att skolan bland annat ska ansvara för att varje elev

- kan använda såväl digitala som andra verktyg och medier för kunskapssökande, informationsbearbetning, problemlösning, skapande, kommunikation och lärande,

Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Ingen ny lydelse i denna upplaga avseende det som tas upp under motsvarande rubrik på sidan tre i författningsstödet.

Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar

I avsnittet anges bland annat att rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar exempelvis för att

- skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas,
- skolans arbetsmiljö utformas så att alla elever, för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, ges aktivt lärarstöd och får tillgång till och förutsättningar att använda läromedel av god kvalitet samt andra lärverktyg för en tidsenlig utbildning, bland annat skolbibliotek och digitala verktyg,
- personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen.
- Skolbibliotekets verksamhet används som en del i undervisningen för att stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens.

Lgr 11, 5. Kursplaner, 5.15 Samhällskunskap

Syfte

Undervisningen ska ge eleverna verktyg att hantera information i vardagsliv och studier och kunskaper om hur man söker och värderar information om samhället från olika källor. Genom undervisningen ska eleverna också ges förutsättningar att utveckla kunskaper om hur man kritiskt granskar samhällsfrågor och samhällsstrukturer.

Genom undervisningen i ämnet samhällskunskap ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- söka information om samhället från medier, internet och andra källor och värdera deras relevans och trovärdighet,

Centralt innehåll

Information och kommunikation

- Mediernas roll som informationsspridare, opinionsbildare, underhållare och granskare av samhällets maktstrukturer.
- Olika slags medier, deras uppbyggnad och innehåll, till exempel sociala medier, webbplatser eller dagstidningar.
- Nyhetsvärdering och hur den kan påverka människors bilder av omvärlden. Hur individer och grupper framställs, till exempel utifrån kön och etnicitet, samt hur information i digitala medier kan styras av bakomliggande programmering.
- Möjligheter och risker förknippade med internet och digital kommunikation samt hur man agerar ansvarsfullt vid användning av digitala och andra medier utifrån sociala, etiska och rättsliga aspekter.

Lgr 11, 5. Kursplaner, 5.18 Svenska

Syfte

(...) Vidare ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om hur man söker och kritiskt värderar information från olika källor.

Genom undervisningen i ämnet svenska ska eleverna bland annat ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- söka information från olika källor och värdera dessa.

Centralt innehåll

Informationssökning och källkritik

- Informationssökning på bibliotek och på internet, i böcker och massmedier samt genom intervjuer.
- Hur man citerar och gör källhänvisningar, även vid användning av digitala medier.
- Hur man sovrar i en stor informationsmängd och prövar källors tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt.

Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet. (Proposition 2009/10:165)

”(...) Informationsteknikens utveckling ger snart sagt obegränsad tillgång till information men denna måste ordnas, granskas, värderas och omvandlas till kunskaper.” (s. 223)